

Tribina "Istinom do pomirbe" održana u Mostaru

Povodom 72. obljetnice komunističkog ubojstva 66 hercegovačkih franjevac, 14 dijezanskih svećenika i jedne časne sestre, u nedjelju je Franjevačkom samostanu u Mostaru, u organizaciji udruge „Središte Hrvatskog svjetskog kongresa za istraživanje posljedica totalitarizama“ u BiH, održana tribina “Istinom do pomirbe”.

U uvodnom djelu nazočne, koji su u potpunosti ispunili dvoranu “Pod zvonikom” pozdravili su gvardijan mostarskog samostana **fra Danko Perutina** i predsjednica udruge „Središte Hrvatskog svjetskog kongresa za istraživanje posljedica totalitarizama“ u BiH, **Anita Martinac**.

-O temama kojih se dotičemo svojim programskim ciljevima moglo bi se dosta govoriti ali obzirom da se u našoj Udruzi okupljaju uglavnom operativne i vrlo konkretne osobe, radije ćemo djelovati. Ipak, rad na unaprijeđenju i zaštiti ustavno-pravnog položaja hrvatskog naroda u BiH; istraživanje svih oblika djelovanja totalitarnih sustava kao i suočavanje s njihovim posljedicama; djelovanje na podizanju stupnja svijesti o stvarnom karakteru totalitarnih režima, te masovnog kršenja ljudskih ili kolektivnih prava; rad na istraživanju i prosudbama ostataka dogmi totalitarnih sustava u obrazovanju, znanosti, gospodarstvu, javnoj upravi, medijima, kulturi i ostalim životnim područjima, te rad na demokratizaciji ovdašnjeg društva sukladno standardima Europske unije i zapadnog civiliziranog kruga, samo su neki od programskih ciljeva zacrtanih u statutu naše Udruge koja djeluje

u potpunoj koordinaciji sa planetarno poznatim Hrvatskim svjetskim kongresom – kazala je Anita Martinac predstavljajući udrugu.

Hrvoje Mandića, djelatnik Hrvatskog dokumentacijskog centra Domovinskog rata u BiH izložio je referat na temu „Hercegovački franjevci i spašavanje žrtava ustaških progona u Mostaru 1941-1945“.

– Najpoznatiji primjer spašavanje je onaj Olge Humo, inače supruge Avde Hume i kćeri istaknutog pripadnika tadašnje jugoslavenske izbjegličke vlade u Londonu, koja je koncem rata bila Titov osobni prevoditelj u Vrhovnom štabu i svojevrsna veza prema Britancima, Subašićem i izbjegličkom vladom u Londonu. Postoje i nepobitni dokazi da su Avdo Humo i Vaso Miskin Crni sve do studenog 1944. slali svoje emisare prema tadašnjem provincijalu fra Leu Petroviću kako bi ga pridobili na svoju stranu. Kako je pozive odbio, i ostao sa svojom subračom, podjelili su sudbinu i tog kobnog 14. veljače 1945. – istaknuo je Mandić.

„Politološko ideološki aspekti stradavanja hercegovačkih franjevaca“, tema je koju je nazočnima izložio magistar **Dražen Barbarić**, s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru.

– Posve je jasno da se eliminacijom svih relevantnih prijeratnih političkih stranaka i aktera upravo Katolička crkva, kako u Hercegovini tako i šire, zatekla na ideološkoj vjetrometini totalitarnog komunističkog režima koji nije trpio druge hegemone. Pogotovo ne one s dijametralno suprotnim ideološkim odrednicama, koje su imale ključni utjecaj u narodu. Partijski vrh na čelu s Titom se iznimno bojavao utjecaja Katoličke crkve, u prvom redu zbog njezina institucionalnog apolitičnog karaktera koji se nije mogao obuzdati ili pak zabraniti poput političkih stranaka. Drugim riječima, „KPJ je Crkvu doživljavala ne samo kao opasnog političkog protivnika već kao protivnika pred kojim je nemoćna“. Stoga su i primjenili tako drastične metode na „čišćenju prostora“ i uspostavili svog hegemonu. Međutim, i to je bilo uzalud. Katolička crkva je i to nadživjela – Komunistička partija i država u koje su zločini činjeni nisu – istaknuo je Barbarić, dodajući kako pitanje zapovjedne odgovornosti u svakom totalitarnom sustavu nameće zdrava logika.

Govoreći na temu „Značaj istraživanja totalitarnih sustava i suočavanja s prošlošću“, **dr. Ivo Lučić**, istaknuo je kako totalitarni komunizam uvijek progovara govorom mržnje, tražeći svoj antipod s druge strane.

– Sve svoje političke protivnike komunisti su oduvijek etiketirali fašistima. Tome svjedočimo i u posljednje vrijeme kad određene političke grupacije interese cijelog jednog naroda etiketiraju fašizmom. Tome smo svjedočili i u vrijeme Miloševićeve velikosrpske agresije na Republiku Hrvatsku i BiH. Tome smo svjedočili i u vrijeme postojanja Jugoslavije a bilo je i tragikomičnih scena kada je Tito etiketirao Staljina fašistom. I obrnuto. Sve to pratili su neviđeni zločini na prostoru od Vladivostoka do Trsta uz pokušaje uvjeravanja javnosti kako se to čini zbog boljeg sutra. Međutim, činiti zločine zbog boljeg sutra je ludost. Stoga, sve rasprave o suočavanju s prošlošću ne vode se zbog prošlosti, kako neki ističu, nego isključivo zbog budućnosti. Komunisti i danas, izbjegavajući kritički govoriti o prošlosti, ne čine to zbog prošlosti nego zbog novih pozicioniranja u budućnosti –

rekao je, između ostalog, Ivo Lučić na mostarskoj tribini “Istinom do pomirbe”.

Suorganizatori tribine bili su Vicepostulatura postupka mučeništva „Fra Leo Petrović i 65 subraće“ na čelu s fra Miljenkom Stojićem i Franjevački samostan u Mostaru na čelu s gvardijanom Dankom Perutinom.

Značajan doprinos raspoloženju nazočnih, sa tri glazbene numere, dao je i **Zbor mladih Petrus**.

